

14.12.2017

SISÄMINISTERIÖ**Viite: Lausuntopyyntö SM17190871; hanketunnus SMDno-2016-1495****LAUSUNTO / Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta**

Pelastusopisto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta. Lausunnossaan Pelastusopisto kiinnittää huomiota pelastuslain osalta pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavaa apua ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamista koskevaan sääntelyyn sekä Pelastusopistosta annetun lain osalta Pelastusopistolle kuuluvien tehtävien tarkennuksiin.

Pelastuslaki*Kansainvälinen pelastustoiminta*

Pelastuslakiin ehdotetun 27 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan maakunta osallistuisi pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon. Pelastusopisto yhtyy esityksen näkemykseen siitä, että esimerkiksi kyky rauniopelastamiseen kuuluu jokaiselta maakunnalta edellytettävään palvelutasoon.

Esityksen mukaan ulkomaille annettavaa apua varten valtion toimesta ja kustannuksella luodut ja hankitut erityisvalmiudet, kalusto ja varusteet ovat maakuntien käytettävissä myös kotimaisissa onnettomuusilanteiden vaatimassa pelastustoiminnassa. Pelastusopisto pitää tätä tarkoituksenmukaisena ja kustannustehokkaana menettelynä, joka tukee maakuntien pelastustoimen kotimaan valmiuksia.

Ulkomaille annettavan avun ja kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpito toteutetaan esityksen mukaan sisäministeriön johdolla. Valmiuden ylläpitoon kuuluisi esimerkiksi henkilöstön koulutus ja harjoittelu sekä avun antamiseen tarvittavan materiaalin ja kaluston ylläpito ja varastointi, hälyttäminen sekä logististen järjestelyjen suunnittelu. Sisäministeriö vastaa muodostelmien valtakunnallisesta koulutuksesta, harjoittelusta ja kehittämisestä sekä erityiskaluston ja -varusteiden hankinnasta.

Esityksen mukaan maakunnat vastaavat niiden hallussa olevien valtion hankkimien varusteiden ja kaluston varastoinnista ja ylläpidosta siten, että nämä erityisvalmiudet ovat tarvittaessa käytettävissä kansainvälisiin tehtäviin Suomea sitovien sopimusten edellyttämällä tavalla. Jotta tämä on mahdollista, on ne sijoitettava ja varastoitava siten, että kuljetus onnettomuuspaikalle on mahdollista kansainvälisen toiminnan edellyttämällä tavalla.

Pelastusopiston tulkinnan mukaan Pelastusopistolle kuuluisivat muodostelmien koulutus ja valtakunnalliset harjoitukset. Lisäksi Pelastusopisto toimii valtiotyönantajana henkilöstölle, joka kuuluu ulkomaille lähetettävään muodostelmaan. Sen sijaan epäselväksi jää, varataanko Pelastusopiston vastuulla olevaan koulutustehtävään tarvittavat varusteet ja kalusto erikseen irrallisina maakuntien hallussa olevista. Mikäli myös harjoituksiin ja koulutukseen tarvittava kalusto on hajasijoitettuna maakuntiin, aiheuttaa se epätarkoituksenmukaista logistiikka ja kustannuksia. Harjoitus- ja koulutuskäytössä oleva materiaali olisi lisäksi harjoitusten ja koulutusten aikana poissa maakuntien käytöstä. Edelleen epäselvää on, mikä on Pelastusopiston rooli muuhun kuin

koulustoimintaan tarkoitettujen varusteiden ja kaluston hankinnassa: kuuluvatko Pelastusopiston tehtäviin maakuntiin sijoitettavien varusteiden ja kaluston hankinnat. Tehtävät ja vastuunjako tulisikin kirjata yksiselitteisesti. Jos tämän ei katsota olevan mahdollista/tarkoituksenmukaista lain tai asetuksen tasolla, on asia muulla tavoin määriteltävä selkeästi. Kuten todettua, Pelastusopisto pitää muun kuin koulutus- ja harjoituskäyttöön tarkoitettua erityiskaluston ja varusteiden sijoittamista maakuntiin tarkoituksenmukaisena, mutta myös riskejä sisältävänä, kun tavoitteena on tarvittaessa niiden käyttöönotto viivytyksettä ulkomaille lähetettävän muodostelman mukana. Edelleen varusteisiin ja kalustoon liittyviä ratkaistavia kysymyksiä ovat sopimusten ja kumppanuuksien hallinta, lakisääteisistä huoltotoiminnoista vastaaminen ja mahdollisesti toimintamallista aiheutuva kustannusten nousu.

Laki Pelastusopistosta

Aluehallintovirastoilta Pelastusopistolle siirtyvät tehtävät

Hallituksen esityksen mukaan osa aluehallintovirastolle kuuluvista tehtävistä siirrettäisiin Pelastusopistolle. Ko. tehtävät olisivat alueelliset maanpuolustuskurssit ja maakuntien yhteiset valmius- ja häiriötilanneharjoitukset.

Koska Pelastusopistolla on jo tällä hetkellä normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa koulutusta, Pelastusopisto pitää luontevana ja toimivana ratkaisuna alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten järjestämisvastuun siirtämistä Pelastusopistolle.

Aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen vastuualueilta Pelastusopistolle siirtyväksi suunniteltu 4 htv on Pelastusopiston näkemyksen mukaan alimitoitettu.

Pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Esityksessä Pelastusopistolle annetaan tehtäväksi vastata nykyistä kokonaisvaltaisemmin pelastustoiminnan osaamisen kehittämisestä. Pelastusopisto vastaisi pelastustoimintaan osallistuvan sopimushenkilöstön koulutuksen opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Pelastusopiston näkemyksen mukaisesti Pelastusopistolle kaavailut tehtävät edistävät pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön osaamisen suunnitelmallista ja tehokasta kehittämistä.

Esityksessä arvioidaan tämän tehtäväkokonaisuuden edellyttävän arviolta 1,5 htv lisätarvetta tai vastaavan suuruista tehtävien uudelleenjärjestelyä. Pelastusopisto pitää esitettyä arviota joka tapauksessa alimitoitettuna, vaikka täsmällistä arviota on vaikea esittää tässä vaiheessa, kun ei ole vielä tarkkaa tietoa esim. kouluttajakoulutettavien määrästä.

Rehtori

Mervi Parviainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pelastusopisto 14.12.2017 klo 17:00. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Sisäministeriö, kirjaamo
sari.mustila@intermin.fi